

Juan Cankar

Pokupljanje v dolini
Sentflorjanski.

Farsa v treh aklih.

Osobe.

Jacinta

Peter

Župan

Alcar

Notar

Cerkovnik

Učitelj šviligoj

Štarnar

Županja

Ekspedientica

Stacarica

Štarnarica

Glodaj

Čopodnik

debel človek z debelim glasom

gostje Tekovci.

Farsa se vrši v dolini Sentflorjanski.

Osebe in obrazi

Kristof Kobac, imenovan Peter; ~~delavec~~ ^{metnik} in razbojnik. Njegov obraz je okrit, svetil in prijeten. Redi in debeli se od akla do akla. Tudi ob prvem nastopu, ko je še popotnik in rokoavjač, ni obleden capineko; knušavo frizuro ima in pisano pentljo okoli vratu. Tabetičen ni Peter nikoli; v vseh njegovih besedah, tudi v resnih, je ~~mnogo~~ ironija in humora; spozabi se edino v drugem aktnu za en sam trenutek, pa se takoj vzdrami.

Jasmina, popotnica, ^{drugič njegova,} je lepa brez primere Ljubezniva, ljubeča, vsajeglavna, breppokojna, vsegačljiva in vsegaška ženska od frizure do solnov. Tako je obležena in take so njene kretnje, da je razumljivo poželenje rodoljubov; ampak vsa njena koketnost ni kladno premišljena, temveč izvira nepavedno iz polne ženske nature.

Župan je častniureden, debel in rolet rodoljub; tudi v najnevarnejših trenutkih ne izgubi svoje spoštljivosti; njegova govarica razodeva in vsa njegova pu^{prica} nanjost, da visoko drži bandero doline Šentflorjanske. Kolikor je kinavščine v njem, je popolnoma nedolžna; on verjame, kar govori.

Županja je rejena, gospodovalna in nečimerna, se zmirom greha uredna.

Dacar, od vseh rodoljubov obsojen grešnik doline Šentflorjanske; suhljast je, rdečeno, vsaka njegova beseda je drnjeva, vsak pogled pravi: "Kaj misliš?"

2.
da si ti kaj boljši? Poznam te!" - Jabo je
njegov srd do Petra najgloblji in njegovo
ponižanje najbolj grozotno.

Dacarka je suho, jezikavo babice.
Ekspeditorica takisto.

Učitelj Šviligaj je po besedah Petrovih
"čednost doline Bentflorjanske". On ne
pozna grešnikov in jih ne sodi, zato ker
sam ni grešnik; iskreno je rodoljuben,
bogaboječ in nedolžen. V pomanjšanju
svoji je solmesiter stare sorte; v smolesti
črni suknji hodi, nasečnike ima, njegova
beseda je zmirom resna, modra in
poučljiva.

Kotar je izmed čistih modarjev, ki se
suham živé izpa starodavnih časov, hodi
dodam v spodniko; ~~in paragraf~~ spodoben
in celo, oblečen ~~pod~~ in paragraf, pod
katerim se skrivajo taki grehi, kakor
spomini na mladost.

Šlacunar, krkik in nekoliko papir vaški
oderni.

Šlacnarka, debela mati, sladkouska
cerkovnik, rejena, obrika, neroda, in
debeli človek, vaški policist in živa
postava - so znane figure.

Popotnik je zelo mlad človek; v drugem
oknu popolnoma razcepan, v tretjem pr
oblečen v preoblajen frak in v predolge
hlače in po frizersko počesin.

Glodej je najbolj podoben zanemarjenemu
dimrnistu; nekoliko šepa, kakor kradinja
priša; dolg je in suh, globoko do heder
mu padajo škrisci. Njegov obraz, kosčen
in kajetrad, je zmirom kisel in plovljen;
glas njegov, posebno v dialogih s Petrom,
je plah in jokav.

Trži se farša v dolini Bentflorjanski
ob današnjih časih.

Joan Pankarj

Pokupisanje v dolini Sentsflorjanski.

Pro. akt.

V županovi krcni. Na levi vhod iz reže, prida
duri v izbo, na desni okno. V ogradju: na ~~desni~~ ^{levi}
velika peč s klopjo, na desni dolga miza.

Ja mizo sedé rodoljubi iz Doline Sentsflorjanske:
notar, dacar, stacunar, cerkovnik, županja,
ekspeditorica itd. Župan stoji. Vsi so ogorčeni
in delajo hude obraze.

Županja. Ampak saka rec!

Ekspeditorica. Jaj, saka rec!

Dacar. Hudo čudna rec!

Župan. Ti pa kar molči, goberdalo dacarsko,
ki sámo nisi nič boljši!... Torej, ljudje
bojji, sako in sako! Vse kaže in mogočera
žnamenja pričajo, da se je prikradlo pokupisanje
v dolino Sentsflorjansko. Tam si je posadalo,
ob potoku, v tistem brlogu, ki je bil od
nekaj pribežališč vsega smrtnjivega.

Pravi, da mu je Peter ime in da je umetnik.
Je to je črno znamenje! Dolina Sentsflor-
janske ni blagoslovil Bog tako, da bi
redila in pitala umetnike, sarkove,
razbojnike in druge postopake! Dolina
Sentsflorjanska je pisala brez umetnikov
doslej, pa bo izhajala tudi pootej! Mi
vemo, kar vemo: da je umetnost zakopana
suknja pokupisanja in drugih ^{nečistosti} ~~nečistosti~~
nadlog!

Vsi (kimaajo z žalostnimi obrazi).

Dacar (za k žensk).

Župan (za osvetkne s hudim pogledom). Saj
nem, na kápa, da v mislih preestvojies!...
Kaj bi je bil umetnik in postopac, ljudje
bi ^{županji} ~~bi~~ kmalu bi poginil, kakor je postava
bojja! (Kamejlivo in dišje.) Ampak mi sam!

ki jih njanja pokujšanje v brlogu ... Tak je vsake vojske žencetek.

Štarnar. Pa le morda mi bilo prav, da smo poslali učitelja šviligoja. Nedolžen je že, ampak sreča je tudi bistrice pameti.

Cerkovnik. Ne le pameti, tudi pobožnost. je sreča. Trdna vera je souvražnik vsakega pokujšanja.

Kolar. Ampak sreča je tudi in še najbolj: znanja v postavah in paragrafih! Kdo bi obsodil greh, če ne ve, kako bi sodil?

Japanka. Meni se zdi, da gre ženska beseda ~~sej stori~~ kadar se govori o pokujšanju! Izkusena ženska vidi, kar je moškemu na nekemaj skrito.

Ekspeditorica. O mojih mislih pa bi bilo koristno, da ste poslali neizkušeno žensko: ona vidi, gleda - ne razume!

Lacar. Torej pojdivo vsi!

Vsi (ogorčeni). Resnaga!

Japan. Ne samo nedolžen, tudi star je že učitelj šviligoj. Kadar se povrne ser nam razporedene skrivnosti tega greha, ki se je preválil v dolino šentflorjansko ustanovimo družbo, kakor ukazuje ^{repreha} paragraf in postava!

Učitelj šviligoj pride in flordej za njim.

Vsi! Kakšna je?

Lacar. Kaj sta počela? ^(Lacarji) ^(šviligoja)

Japanka Resnaga! ... Ampak kaj sta počela?

Vsi. Kaj sta počela?

Učitelj. Kako bi pravil, rodoljubi, Izgi moji, da bi ne zaridel? Tako je bilo, da se Bogu namili ...

Vsi. Kako je bilo?

Lacar. Takega bi bili tja poslali, ki ima jezik razvzglan.

Japan. Se prežgodaj boš prišel do nečistih misli! ... Ti, učitelj šviligoj, pa govori!

Učitelj: Najpomej, ljubi moji, bi se mi
zdelo...

Japanka. Tark kako je bilo? Kaj ste počela?

Učitelj: Najpomej, ne pamerike, da vam
pokažem tega gospoda, ki je prišel z menej.
Pravi, da se piše Konkordat, da je
s Francoskega in da je prišel študiral do
naše doline Deutflorjanske, ki je znana
in slavna po vsem svetu zaradi svojih
rodoljubnih čednosti. ~~Tam~~ Tam sem ga srečal
na cesti in kudo je koprnel, da bi spoznal
tako jupana kakor jupanko ter vse druge
znamenske in podeljene rodoljube!

Flodej (se globoko prikloni).

Dacar. Ampak šepa! in ne vešti!

Jupen. Ti šepa na duši!... Vas služabnik
sem, ~~sem~~ ^(švili goji) Konkordat!

Jupanka Kako je bilo?

Ekspedivtor. ~~Ti~~ povejite, povejte ~~gostu~~ ^(voh po graku)!

~~Admiral~~ Cerkovnik. ~~J~~ ^J ~~di~~ se mi, da je posmrdelo.

Dacar. Po dvojih grehah, cerkovnik!

Jupen (voh). Tudi meni se zdi, da je
posmrdelo! Po grehu in grehu posmrdelo!

Dacar, kaj si naredil?

Dacar (agorčen). Jaz nič, noč nič!

Notar. Tam je bil učitelj švili goji, dan
je gledal hude reči, pa je prinesel na sekirji
seboj... Jini, učitelj švili goji!

Učitelj. Švili goji soji ga migo, Flodej sede
za peč.

Učitelj ^(pripoveduje povsod in) ~~je~~ ^{paramezjiv} ~~in agorčen~~. Tedaj je
bila pot, ki sem jo hodil! Grem ob potoku,
pridem do hiše, okno je svetlo...

Japanka. Kaj je bilo - okno?

Vai. Kaj je bilo?

Učitelj. Grem srikral mimo, na tak način,
da nisem gledal tja, ker me je bilo sram.

Stacunar. Tako je, če ni človek izkuščen
in pameten!

Notar. Tarko je, če paragrafor ne pozna
človek!

Cerkovnik. Tako je, če vere nima, da bi ga
v svetlo jezo gnala!

Japanka. Tako je, če se ničelji mešajo
v nečistost!

Dacar. Na dan s pohujšanjem!

Vsi (mdarijo Dacarja s pogledom). Resnaga!

Učitelj. Trikrat berej sem šel mimo in sram
me je bilo. Ko pa sem se trebihkrat vrnil, sem
pogledal skozi okno...

Vsi (se nastenijo na mizo).

Učitelj. In sram me je bilo!

Dacar. Ali sda bila oblecena, ali ne?

Učitelj. Jelo sda bila oblecena ... jelo! Ampak
ona ...

Vsi. Kaj je z njo?

Učitelj. Jdaj, cenjeni Konkordant, pa vi pri
povednjke dalje, o vsem sistemu, kar sva videla
in slišala!

Glodej. Težko je govoriti o čednosti o nečednosti
o čistosti o nečistosti! Jzdi se, ker je tako
zapovedano! ... Sta sva mimo skur, ljindje
kroščanski, in skno je bilo svetlo, pa ne pa,
grnjeno. In sva pogledala, km!

Dacar. Tak kaj?

Glodej. Na postelji je sedel potepuh umetnik...

Ekspedientica. O!

Glodej. Na postelji je sedel, pravi. Postelja
pa je bila na tleh, brda blazina.

Japanka. O!

Glodej. In v njegovem naročju ...

Ekspedientica. O!

Glodej. V njegovem naročju je sedelo leklé,
kakorinega se nikoli nisem videl. Tako po,
kujšljivo, nad vse zapeljivo...

Dacar. Ali je bila oblecena?

Glodej. Precij! ... V njegovem naročju je sedela,
nogé navstrig. Roke so bile gole; tudi vrat
je bil gol; ves vrat ^{globoko} roke do ramen^{visoko}; in ves
vrat; ^{ves} polne roke ^{lepe} lep vrat...

Japanka (japann). Kam gledaš?

Japan. Kam bi gledal? Nikamor ne gledam!

Glodej: In jo je stiskal...

Ekspeditorka: Kako jo je stiskal?

Glodej: Kakor je par navada ... in nato sta
šla ...

Jüpanja (vse ogorčena). Treba bi par bilo, da
bi pa tak imeniten posel izbrali drugačne
ljudi ~~...~~ ... pripovedujeta, poglavidnih reči ne
povesta!

Dacar (tudi ogorčen). Postavila bi se bila
k stenu, vsak na svojo stran, in bi gledala
nastrinoma ... če bi se ona oprla, ali če
bi se on oprl, pa bi počenila v senco in
siko čakala! Tako bi bil jaz storil in
tako bi je bil dan ukaz, učitelj Sviližoj,
neróda!

Glodej (skesna). Jaz sem nedolžen.

Učitelj: Resnično, Konradak je nedolžen!
Ampak meni se je tako zdelo, ljubi moji, da
je bilo greha in pohujšanja popolnoma
garvesti ... porés ne diši blago ... in se opri na
Glodeja, ki ^{se} stoji poleg njega ker se Sepaje
vrne k peči)...

Jüpan. Vse od konca do kraja si moral
pregledati in razodeti. Slabo, učitelj Sviližoj,
si opravil svojo ~~red~~ dolžnost!

Učitelj (povesi glavo). Ukazite, pa se povrnem!

Jüpan. Nitamar se ne boš zdaj vrčal ...
Kam pa ~~pa~~ ti, nesnaga dacarska? (Dacar se je
siko izmuznil proti durim in je izginil.
Vsi ustanejo in gledajo proti durim). Jüpan
je ogorčen in prestrašen). ~~Kajle! Branite~~
~~se! Laurajnik je blaga, je že - iphi, je že~~
~~v dušah! Kajle! Nitamar se ne govike!~~
~~Bo krizajle se!~~

Cerkovnik. Jovnit. sem porobil!

Jüpan. Polnóč boš povnil?

Kolar. Še pisano bi pisal!

Jüpan. Konoci boš sožil?

Kircunar. Pa malo na sprehod!

Jüpan. Ob uri skakov?... (Ogorčen in prestrašen.)
Kajle, vi žvesti rodoginbi iz doline Bent
florjanske! Kajle, pripravite se, branite se!

Zakaj souvažnik, izkušnjavec, je že blizu, ja
je - izbi, je že - dušnik! (Izplegne obe dve
roke.) Stran od tod, izkušnjavec, nevernik,
stran iz tega kraja, stran iz doline Sent
florjanske!... Kdojde, rodoljubi, in se nikamor
ne ginite! Da izginijo in se razprskajo vse
trde misli, poglejte kvišku ker se pokrivate.
Glodej (se je bil obrnil k peči, ker se stiska
v kot).

Jupan. Tudi vi se pokrivate, cenjeni Konkordat!
Glodej (plah izpa koda). Ne morem ... desnica
je slepa, z levico bi bil greh!

Cerkovnik. Čudne manire!

Kotar. Čuden načinjak!

Učitelj. Čuden smrad!

Jupan. Tako pa se pokrivate v mislih!...
Kdojde rodoljubi! Videl sem, kako je seglo
pokunjavanje v naša srca! Dacarja, ki nikoli
ni bil veliko prida, je takoj premagalo -
Bog mu bodi milosten ob zadnji uri! Oupak
mi drugi, mi stojmo, mi ne smežgamo!
Težak bo boj, o rodoljubi, dolga in huda bo
vojaka!... Zakaj moje srce je občutilo, da se
blizajo grenki časi... Davi, že proti jutru,
se mi je sanjala čudna reč. Tista reč namreč,
ki se je uresila skoro po rešnici pred dvajset
dini... ali koliko že bo... pred petindvajsetimi
letmi...

Kotar. Zakaj se tako hudobno pacite,
cenjeni Konkordat?

Glodej. Zavižgatalo me je v nosem.

Jupan. Ljubi moji, o sistem nad vse
čudnem jutru se mi je sanjalo, ko smo
našli ob potoku pod vrbo skritega, v plešice
povitega in v koš položenega Mojzesa. Kdo
mu je bil oče, kdo mu je bila mati?

Vsi (zmažejo z glavo, zamahnejo z roko).
Kaj bi o sistem! Kaj bi o sistem!

Jupan. Sklenili smo takest: dvoje je
grešnikov - dolini Sentflorjanski; in ker jih
je samo dvoje in ker jima nihče ne ve
imena, zadovej mi grešnika nobenega!

Vei (plavaljini). Pa kaj bi o sistemu? Pa kaj bi o sistemu?
Japan. Kakor se mi je Javi sanjalo, pa mi
 veliko Mojzesa ~ kosu, lemeči ~ o pohujšanje! -
 sam plodej je bil!

Plodej. Kdo?

Japan. Sam plodej, cunjani Konkordat! Čemu
 ste se nestrastili? Taka je pilelela ~ moja
 pamet: nam je bil podoben! Kojar je bil,
 naučkriz je gledal, kojo beado je imel in
 na tavi nogi konjsko kopito...

Plodej. Skara reci! Skara laj!

Vei (se ogro pacindeni nanj).

Plodej (~ sramežljivi padeci). da ima kopito...! stara laj!...

Japan. Kopito, mislim, da je imel; ampak
 to mi nje glavitno reci! To je nje glavitno, da
 sanje in dogodjajji vgnanajo veliko pohujšanje!
 Edina pamet naša in resitev je plaj, da
 se ustopimo ~ kdno mesto: giv, sto klafter
 debel, sto klafter visok! Takoj ustano vimo
 kisto lepo, družbo različnih čednosti! Taka je
 moja beseda.

Cerkovnik. Lmo že naredili! Je vse prav!

Jbogom!

Notar. Je dobro! Japan je predsednik! Jbogom!

Stancmar. Vse podpisem! Jbogom!

Japan. Skojte, rodoljubci! Kdo bo tajnik?

Notar (pred Jurni). Pa naj bo učitelj.

Priligoj!

Vei. Naj bo!

Učitelj. Jozpoda! Čestiti rodoljubci iz
 doline Šentflorjanske! Ta visoka čast, ki
 ste mi jo izkaptli...

Japan. Skojte! Nikamor!... Ti, učitelj,
 Priligoj, kar molči!... Rodoljubci! Jaz vem,
 da vas je greh upregel in da vas drži na
 vajetih, kakor stejo kobilo! Ampak tako ne
 bo srečnejša dolina Šentflorjanske!...
 Jena, Kalrica, kje imaš nit?

Japanja. Kakšno nit?

Japan. Dolgo nit prinesi, Kalrica! Dolgo
 in čvrsto nit! (Japanja ~ izbo).

Učitelj: Kaj bi z niti? ?

Japan. Čednost bomo privezali, čednost!
(Japanija se vrne z dolgo niti.) Jéne nas po različnih potih do enega cilja! In glodej hodi pred nami.

Glodej: Kdo?

Japan. Glodej, cenjeni Konkordat!... Ampak, ^{ljubi moji} da nas ne sprejme do bistrega smaragdinega cilja — vzemi, štacunar, do nit! Tudi ti, notar, vzemi, in ti, cerkovnik pobožni, in tudi ti, čednostna ekapeditorica! Ti, učitelj šviligoj, pa hodi poslednji! Tako pojdite po vrsti skopi do lepe doline Bentflarjansko. In kadar pride ~~stoji~~ prvi do svojega doma, ga izpustite in odvežite ter počakajte, da prekleme Inri za seboj. In kadar pride drugi do svojega doma, storite takisto. In kadar pride tretji, takisto. Poslednji pa hodi učitelj šviligoj.

Notar. Zakaj pa on poslednji?

Cerkovnik. Kdo bo njega čuval?

Japan. On je nedolžen! —

(Vsi primejo za nit ter odidejo po vrsti; plovčini, upognjeni, glave povesene.)

Japan. Moj Bog, pokupčanje ubred človeka; slab sem.

Glodej. Tudi jaz sem slab.

Japan (jéni). Pinese brinjeverca. (Japanija v izbo.) Je že tako, cenjeni Konkordat s Franceskega! Niste nas presadili ob Veliki nedelji, temveč niste nas presadili ob Veliki nedelji, temveč ob grobem belavniku. Ampak če se vam zdi, da niste prišli v paradiz, nikar ne mislite, da ste prišli v Bedomo. (Japanija pinese brinjeverca.)

Japan in Glodej ločita ter vzdigneta koparce.

Japan. Čednost do doline!

Glodej. Nedolžnost njena! ~~Japanija odide,~~

Japanija. Čas je, noter! (Odide.)

Glodej (vzame steklenico ter pije).

Japan. Ali ti je slabo, učenjak?

Glodej. Jaz pa sem! (Kasloni se na mizo, smatne, zlepe s stola na tla.)

Japan (vzame Konkordat, če je naša volja in namena, da prenočujemo v tvoji hiši,

hodite mi peptavljani!

Jupanja (odpre dur). Ali boš ali ne?

Jupan. Bom!

Jupanja (zapre dur).

Jupan (si slaci sukajo, odpenja naramnice).

Kudo je ... kudo je vrhovnemu čavargju se lepe
in čednebe Taline Bentflovjanske ... kudi v njem
je kri, sakretovč ... ampak kam bi z njo? ... Tči
smrci, se smrdjiv nčenjak s Francoskega ...

Jupanja (odpre dur). Ali boš?

Jupan (obupan). Bom!

Jupanja (zapre dur).

(Gre poklepat durin)

Jupan. Tak apitvimo v božjem imenu!

(Stopi k svetilki.)

Okno se nenadoma odpre; v oknu se prikaze
Peter, skoči v izbo. Glodej se vprši preko
mize, pogleda, ker se sklanjči, kakor je bil.

Jupan (diepelaje). Mene nikar!

Peter (^{stopica} ~~ga~~ prodi Jupan z robnimi kovčki, roke
široko razprostri). Po dolgih letih kopnenja
in bridkosti! ... Oči, ljubi oče! (Plane mu
z obema rokama okoli vratu.)

Jupan (povesi roke, stoji v objemu neskončno
senzel). Kako do?

Peter (vžaljen). Kaj, oče? Kaj tako mlačno
in mrko peptavljake svojega sina? Sina
popotnika, pred velikimi leti izgubljenega?
Rekrečnisko zadajenega?

Jupan (v jokavi zadregi). Ampak kako?

Peter (amahne na stol, skrije lica v dlani).
Očetovska ljubezen, kaj bi se iskal?

Glodej (za mizo). Dohro naredil, dobro povedal!

Peter. Molči, slepa; kdo te je klical? ...
Očetovska ljubezen, kam si se izgubila?

Jupanja (v izbi). Kaj pa kričiš, o kom pa
kričiš, muha pijana?

Jupan (ves prestrešen). Tak biho govoril, tak
nikar ne vpij, kdor je si! ... Moj Bog, kaj
sem storil, da si postal še do izkušnjava!

Peter (vžaljen). Če je res tako, pa napravimo kar
nakratko: pa napravimo račun. Toliko led

je bilo in doliko: recimo, petindvajset.
 Petindvajset let sem živel, kakor se je spo-
 dobilo, na vaše stroške in na vaš račun.
 Vse sem nabanko popisal, ničesar po krivici
 priletnil, tudi ničesar izpustil. Jdaj pa
 napravina!

Jupan (ves zgrožen). Človek - ne vprašam te,
 kdo da si, ne vprašam te, odkod da si prišel -
 sam glodej te je pač poslal, meni v izkušnjo
 in pokoro! Težek je res moj bumer - Bog mi
 odpusti, težek je bumer mojih grehov - samo
 do bi rad vedel, kje se je ta ureca tako
 nenadoma razparala... Kdo si?

Peter (odskoči neskončno osupel). Oci!
 Jupan. Tak ne kriči!
 Glodej. Nikar ne kriči!
 Peter (se okrene). Jezik!
 Jupan (v hudi gadi, plah). S kom pa si govoril?
 Peter. Torej brez ukrenin, kar je treba ukreniti,
 kaj? morda se mi!

Jupan (prestrašen). Kje so pisma?
 Peter. Kaj ste prislojili? Plaćajte dolžno
 pismo, nato ga razbijam! Ampak čega ne
 plačate, stopim pred cerkev, stopim v krmo...
 Jupan (v silni grozi). Ne takisto! Ne takisto!
 Peter. In. razodnem, kakor je bilo nekoč.
 Jupan. Usmili se, o Bog, spokornega grešnika!
 Koliko bi?

Peter. Ja en mesec nočoj, samo za en
 mesec. Lho jezostov.
 Jupan (odskoči). Kaj?
 Jupanja (iz izbe). Ali bo že mir, ali ga
 ne bo?

Jupan (ves ubit). Tak liho, tak liho vsaj!...
 (Stopi k stolu, na katerem visi njegova suknja
 in išče ter iščeje.) O Bog, kaj si odurnil
 obraz od te lepe doline svetoflajanske?...
 Na, pa Bog o devoj in vsi njegovi blagoslov!
 Peter. Pa drugega nič, oče, pa drugega nič?
 Ne prijaznega pogleda? Ne ljubeznive besede?...

Oci!
 Glodej (izpe miže). Avjedo govoril!

Peter. Jezik!... En sam poljub v slovo, en sam objem! (Objame Japana.) Na svidenje!

Glodez. Prevec je bilo, fant, prevec!

Japanka (= beli spodnji obleki, sveco v roki; iz izbe) Kaj pa vprijet pogum v noc, in rogovilis in pijavcinjes in ne prides, ho se carkam?

Japanka (se obrne ves preglasen proti Peteru in piticne kazalec na ^{na to Japanko} mati). Kaj greva! ^{Japanka Peter}

Japanka. V izbo! (Japanka pbeji v izbo; Kdo pa si ti, negodnik, potepuh, rokovarjci, kaj pa ti pocnes tukaj?)

Glodez (izza mize). Bravise! Tdno sedaj!

Peter (edskopi za korak, polopi dlan na celo). O... cindna pitkaper! O... cinden spomin!

Japanka (obedno). Kaj?

Peter (bepece, ne more se geniti; bepece). Mati... o mati... moja mati!

Japanka (omahne, postavi sveco na mizo). Kaj?

Peter (nenadoma ves glasen, razprostric roki). Mati... o moja mati! (Plane k Japanki in jo objame.)

Japanka. Tak liho, tak liho vsaj!

Peter. O mati, petindvajset let...

Japanka. Tak liho, tak liho!

Peter (disje). Petindvajset let! O koprnije, o linkezen sinovski in materinski!

Japanka. Tak liho, tak liho!

Peter (se uprami). Lho forintov!

Japanka (iz izbe). Kdo kriči kam?

Japanka. Tak liho!... Kder je si, edkoder je si: ^{glaenje} ~~posvet~~ pogum in pramenja njegova, Bog se te namili in nas tudi! Pa kje bi jemala, kje bi iskala?

Peter. Le v izbo, o mati, le v izbo!

Japanka (se pokriza, zavzdihne, ser gre v izbo; sveco ^{na mizo} ~~na mizo~~ ^{na mizo}).

Glodez (Dobro si povedal, o Peter, lepo si povedal!).

Peter. Kdo, bleva, pa je tega klical? ~~Studic~~ Studic je postenemu oloveku samo se v nadlego, kaj v pohujstevje!

Glodez (ponizno). Samo paradi esletike, o Peter,

samo zaradi življenja sem prisel!...

Jacar (zanj med oknom). Ali ste si za migo?...
Temno je ~~temno~~ tem, prazno in prazno!

Florijan V. Udariga!

Peter. Le noter!

Jacar (se priklopi v okno, skoci, drži se z obema rokama za polico in se čudi).

Peter (razprostriče roke). Oče...!

Jacar (se oklene na bi. skočil v skrajno okno).

Peter. Oče... (razplezil bon, in bon razpodel...)

Jacar (se hitro oklene). Koma?

Peter. Pred petindvajsetimi leti...

Jacar (pametne nejevoljno). Kaj bi te reči raz...
navar! Kaj bi te stare reči!... Ampak, človek
neznani: ali sem jaz pijan, ali si pijan ti?

Peter. Nekehen, ročajinski Jacar, nekehen
izmed naju ni pijan! Ampak eden izmed naju
je oče in drugi je sin... Tak brj! Lindje so
blizu, življenja prikaja... tak brj: dvajset
letindvajset!

Jacar (res srdit). Odkod bom jemal, kinaver,
rokovnjak!

Peter. Pred petindvajsetimi leti...

Jacar. Tak nikar ne spi, tak molči

o sistemu!

Peter. Pred petindvajsetimi leti, pravim...

Jacar. Saj sem; kaj trajaš? Pa kako bi

del, ko nimam!

Peter. Tisti Mojzes, pod vrbo skrit, v plenice
povit...

Jacar. Tak liho - nemili se, nevernik!
Ne raznašaj!

Peter. Saj kar imaš!

Jacar (siče jepen, žalosten in brezpomoč po
suknji in klacih, obrne jepe ter izproči Peteru
vse, kar ima). Beg ti odpuči, rokovnjak, Beg
ti odpuči!

Peter (~~kladnjeno~~ kladno). Kar svidenje!

Jipanja (pride kakor popej), pa ugleda Jacarja,
ki je bil stopil k oknu). Kaj pa ti, motovilo
malopridno....

Jacar (skoci skrajno okno).

Jipanja (ponižno Peteru). Samo osemdeset jih je
nosil, ^{nikar ne gameri} ^{nikar ne raz},
nosač, ^{nikar ne gameri} ^{nikar ne raz},
kvar je si!

Peter (nekoliko ujačjen; nekoliko paničljivo). Bodi...
ga nočaj... Na svidenje, ljuba mati! (Jo
objame in poljubij nato se sklene in stopi
proti stnu; mimo glodeja zagodnja.) Ja
menej, Steva!

Glodej (zaserepe). Skrat me je!

Peter. Brav se ti godi! (Pkoči stopi stnu.)

Japanka. Ampak fant je prijeten... prijeten
fant! (Gre i svečo proti stnu, pride
mimo glodeja in ga ugleda.) Kaj pa vi takaj;
kaj pa vi pod mizo, čudni Konkardeat?
Ali ste pijani?

Glodej (se vzdigne ponižno). Malo sem bil
zadremal... ^(predomislil.) ampak, lepa gospa Japanka, prav
zaprav nisem zadremal...

Japanka. Ne zadremal? Prisluškaval?

Glodej. Kaj prisluškaval! Nisemar nisem
slušal, ne besede... le zato sem pokriven
zadremal, le zato sem čakal, lepa gospa
Japanka... da bi... o! (Rapprovali besede
roke in jo pogleda milo.)

Japan (iz izbe). Ali ho mir, ali ga ne bo!

Japanka (proti izbi). Molči, govēda, in gaspi!...
(Vstane. svečo na mizo; sramežljivo.) Tark kaj...
tak kaj ste hoteli povedati, cenjeni Konkardeat?

Glodej (objame Japanko, sede na klop, ~~gato~~
posadi si jo na kolena, kakor je debela). Saj,
da te spoštujem, prečudno bitje!

Japanka (sramežljivo). O gospod, saj nisem vredna!...

(Signature)

Drugi akt.

Pri Peteru v koliki. Izba je velika, ampak zelo nizka in strahovito razmetana; strop je lesen in začrnil; tla so prešana; v kotu napol podla peč; ob stenah negaste klopi; na levi, tik pod pečjo, velika blazina na tleh. Ampak drugače je v izbi vse polno in ustlačeno bogatega pohištva, kakor da se je bil gurnil nanjo kovaren voz; velik divan, mehki stoli, ogledala, preproge, pisane sodeje, celo bleščeci kristal - vse prevrnjeno in nakopičeno, tako da so turi na dnu napol zasrajene. Pred ogradjo je nizko okno, turi na dnu se komaj vidijo.

Na blazini pod pečjo sedita Peter in Jacinta. Jacinta je zelo pisano oblačena, in premla; голе roke ima, gol vrat, in lasi spleten v dolgo kito; v naročju ima različno blago; juto in jameš, in pregleduje; kajti v izbi ^{leže} ~~leži~~ mesecina v širokem postoku. Peter je golosrok; z veliko skrbjo prižiga svečo; prižge jo ker jo postavi blizu turi na nogo prevrnjenega stola.

~~Jacinta. Zakaj, o dragi, si prižgal to svečo?~~
~~Peter. Jaz to imam imela s seboj, poljahega in~~
~~Jacinta!~~

Jacinta. Zakaj, o dragi, si prižgal to svečo,
 ko si je skopj okno bel mesec
 in v srcih najinih velika luč?

Peter. Zoradi gostov, čudežna Jacinta! -
~~kar se stopi (Vina se k nji), sedenja ab jame)~~
 Pomisli; ljubica, da mi je dolgočas!

Jacinta. Pri meni dolgočas? Kaj sem ti storila?
 Pomisli, Bag - saj me ne ljubis več!

Peter. Kar se ljubega tiče, je po starem. -
 Pa glej, Jacinta, in prevdani bistro:
 prevelik je bil kajji blagostor!
 Odiok si ti: pogledas ~~na~~ jabolko,
 odgras ga, poduhaš ga, pojš,
 in ne premisliš nič! - Tako pokrivem
 in ponekrivem svo pristo v nebesa,

da je napol resnica in napol
komedija. — Nehiš pa nisem vajen;
tako le prve dni je še prijetno
in človek si ga silo odpočije
od dolgih vic; nazadnje pa je ²Iskars²...
Jacinta ~~stoji~~ ^{ona} stoji v paradiz²
in je svetnica; stoji v kraljev grad
in je kraljica; stoji v kmečki dram
in je kmetica. — Jaz pa sem popotnik.

Jacinta. Povej mi, dragi, kdo ti je bil zmirom
popotna palica, popotno bratstvo,
popotna radost in popotna skrb?

Peter. Popotna misel: to si pozabila; ²###
ker vse je misel in ravnanje nič! ¹####

Jako, Jacinta, sem te srčno vabil,
jako sem ti ob tvi strani hotel
da bi se našel! — Ampak ne ganiš:
to je filozofija stare sike. —
Radose je najina zdaj le ena stvar,
vedda ena: ali ti je Iskars?

Jacinta. O Peter, saj se ma mi odbila,²
o, saj se nisva kelika izpraznila,
o, saj wa komaj netna omocila!
Obžinbil si Jacinti paradiz —
pokaži zdaj, odprj j. paradiz?²
Samo naravno si odpratil duri,
da se je komaj zavestlikalo
očem preželinim, pa hitis papirak!
Samo odaleci si pokazal kelik
in komaj da sem ga nastavila
na netna željna, pa ga je izplival! —
Jacinta, velik grad ho svoj, si rekel!
In dvanajestero svetlih ipb, si rekel!
In gameš, gida in brokat, si rekel!
In biserje iz Indije, si rekel,
in Koromandije! In vse, si rekel,²
da ho dolina lepa Sentsfloyanska
znamenjena klečala pred menoj! —
No reci zdaj, govori zdaj, pokaži!
Kje grad, kje gameš, gida in brokat?
In kje plato in drago kamenje?
Kje biserje iz Koromandije?

In kje, pokazi, so slacani moji
in klanci iz doline Bentflorjanske,
ki sem jih jelina bolj ko vseh bogastev
iz Indije in Koromandije!

Peter. Odprva torej ~~dar~~ narkežaj,
poseljena si postelj v paradizu:
sako je zdaj beseda in ukaz! —
Vse torej, gida, žamet in brokat —

Jacinta. In grad?

Peter. In grad seveda najpoprej,
vse bodi tvoje, čudežna Jacinta!
In kadar bo dopolnjen paradiž
povrnena se z glorio nebeško
v peklo!

Jacinta. Jaz nečem prej, ne maram prej,
ne pojdem prej, dokler mi ne pokažeš
ponižnik klancev mojih in slacanih,
da inkarujem: na kolena, klapeč,
prikloni se, poljubi mi nogo!

Peter. Tudi! To seji volji se ravnaš
nebo in zemlja! — Ampak, ne zamudi
Jacinta: malo bo veselja v klanci,
veselja malo in lepote nič!
Poljubil ti bo nogo prvi, drugi
in tretji — ^{maru} — že četrti
Se Solna ne bo pokazala več!
Tveči je namreč klancev in slacanih,
preveč jih je v dolini Bentflorjanski!
Če enemu sam naslavi goli lebet:
kdo bi udaril? Če pranja ženska
napelje ustnice: kdo bi poljubil? —
Popotnik sem preropal svet praskeni
sam kradel, sam sleparil, robovjačil,
kontrabandiral — ampak, čudo božje,
nikjer na svetu nisem gozpodaril!
Pa pridele v to dolino Bentflorjansko —
glej, sami sinjaji, klanci in slacani —
Uhal! Jamalo je umetniku,
da bi našel to golaznijo kraljeval!

Jacinta. O dragi moj, kaj si se razjubil?

Peter. Nič ne razjubil, le spomin je bil!

Jacinta, jaz sem bil nekdo umetnik.

Jacinta. Je mnogokrat si rekel, da si bil.

Peter. A zdaj sem več! Dokler sem brepenil
sem bil umetnik; zdaj ne brepenim več.
Pojeli jabolko, odkladi ga,
in kadar ga odkladiš, je lesnika! —
Nekoč sem bil umetnik; in življenje
je bilo moj model in moja snov,
sodnik in publikum. Zdaj sem umetnik
in ~~se~~ publikum obenem. Blegor meni!
Pijacar sem, ki se opaja sama,
in solnce sem, ki si je samo sebi,
in ogenj sem, ki sebi sam gori,
nikomur na veselje, ne na žalost!
Dobrič pa je da: součutil sem
in ljubil; zdaj ~~sem~~ se smejem, ker sem sam!

Jacinta. O dragi, ranjeno je tvoje srce!

Peter. Ne ranjeno, le krivo bolno je.

Kaj mi to znamenje kolezni kude,
da sem se o tiko, aramejsko ~~poljo~~ slastjo
napotil v to dolino bertflorjansko?
Da sem ti jo pokazal o tako gesto,
kot da ti materi nevedo kajal?
Da sem popotil, da ne mislim nič,
kako sem jokel po teh belih cestah,
kako so me gonili kakor psi
in sepli me, odraka, kakor vola
pod plugom! Da ne mislim nič,
kako sem svojo prvo kri prelil,
kako sem stopil prednje o čistim srcem,
pokajal jim, umetnik, svoje srce —
in so pljuvali nanj! — O domovina,
ti si kakor vlačuga: kdor te ljubi,
ga zasmevaš! — (^{nasmeje} ~~pljuva~~ e.) Kdo je zdaj govoril?
Govoril je moj brat, ki pjavaj spi!

Jacinta. Poznala ti ga rada; lep je bil! —

(Vstane napol prestrašena, napol razvedna, ^{sepeče})
~~Kaj~~ ^{Kdo} je sam? Gledaj, kdo je tam? Nekdo je tam!

Peter. Pripravi se, Jacinta: gostje moji
in tvoji klapci! —

(V svetlem, odprtem oknu se prikazujejo
temne senice; Peter vzdigne svečo proti
oknu — senice izzinejo. Ko odmakne svečo
za trenotek, tako da njegova senca zagrne
okno, se ~~z~~ oglasí gumenj prestrašen krik in
glodajoči škripi skozi okno v izbo.)

Glodej. Mir in blagoslov bej kisi!

Peter. Kdo se je ~~toliko~~ vabil, nevernik? Joston pričakujem, posklenih ljudi!

Jacinta. Zbogom!

Glodej. O, Jacinta, zakaj me sovražiš? Saj ženskam drugače nisem popeen, če mnogo gnanja imam v tej lepi dolini, debelega gnanja, pa tudi slokega.

Peter. Spodobno se vidi!

Glodej (nesel in pritruden). Kaj? Spodobnost svojih ustih? — Skaj! Ne zameri! Zadržje in se sem dobre volje, nes ~~z~~ pomlajen, nes goljubljen — edod neodobnost. — To opravkih sem prišel.

Peter. Opravi hitro! Kaj bi rad?

Jacinta. Opravi hitro!

Glodej. Tako hudo se ne mudi. — Dvom je segel v moje srce.

Peter. To je svoj poklic in atribut! Jarendi tega ni breha, da skačes spolnosc skopi kupa skua.

Jacinta. Ki breha!

Glodej. Zabrnelo mi je narec v ušesih in izgledlo se mi je, Peter, da si velik slepar. Da se tisto nisi, kar praviš, da si! — Typpre, goveriva resno besedo. Zastikelo me je zelo, kaj obsirna je moja odgovornost. Postal sem bil v dolino Bentflorjansko — da bi nikoli ne bil! Ziljenje je res prijetno; ampak dela mi nis, nedolžnosti mi, vse ceste so že izhojene; čednost prfata radovoljna v po, knjšanje in se komaj samodi. Razpravim devico, koliko da jo pogledam — če okoli vrati; in izkaže se, da ni devica. In ko sem spoznal to hinavščino in goljufijo, me je spreletelo do mozga: ali je Peter res Peter, ali je res, kar je?

Peter. O čudežna dolina Bentflorjanska: hudiča samega bi opetkarila! — Le potolaži se, prijatelj neverni: kar je najinih racunov, bodo vsi poskenu poravnani; če ne na mojo škodo, pa na tvojo.

Glodej. Bojim se!

Jacinta. O Peter, o dragi, kako lepo je, da se boji!

Glodej. Kako bi rad —

Peter. Kaj bi se rad? Kaj bi?

Jacinda. Kaj bi?

Glodej. Tako je preč... kaj bi plodej naravnost ne govoril? Nemalo mi je svoje duše, Peter, ko je že idak moja! Zdaj sam ne sem nagnan, čemu ves trud, vse sitnosti, neznane in nadloge!

Peter. Če je ne maraš, duše, — Bog s teboj!

Jacinda. Bog s teboj!

Glodej. O že, o že — samo premalo je! Tako smo rekli, da bi ~~se~~ s tvojo pomočjo dobili to dolino šentflorjansko. In ko pogledam — saj je že vse našteto!

Peter. Kaj meni svoje puste?

Glodej. In če se zdaj ~~se~~ izkaže, da si se ti slepar, da nisi, kar ti bil — kako naj se povrnem k svoji materi v brezdanji paradiž?

Peter. Tvoja skrb!

Jacinda. Tvoja skrb!

Glodej. Velika skrb! — Kaj ti nisem guščo slujil, Peter? Kaj nisem bil tvoj slapac kakor Ivanjskega slapca? Kaj te nisem redil in hranil in pil, da si že ves srečen?

Peter. Ne očitaj!

Jacinda. Ne očitaj!

Glodej. Saj ne očitam! Ampak bila bi krivica, da se mi zdaj kar izmuzneš izpred nos, meni nič, tebi nič, kakor da nisem imela prave in konkretna! Saj je že to grdo: ob moji milosti živim, pa me zanima!

Peter. Ob čigavi milosti?

Glodej. Saj nisem nič rekel!... Ampak to je: sramota bom užival, kadar se povrnem. Ti si umetnik, tvoja duša je nakazna, že zdavnaj potrjena in papečalena. Janjo ni breba ne brada ne skrbi. Da bi pohujšal druge, smo rekli, ne en mihi, kar vse ed pravega do zadnjega, ves to lepo delo, kako je — kaj bi pohujšaval, kjer je že vse pohujšano, kaj bi ščiril in silil, kjer je že vse pijano? Tako je bila torej vse nakana napol gastronj.

Peter. Kakšne banalosti blebečeš, modrovilo kopitonož, pligami kancelist, ki sodiš po svoji.

neumnosti bolj v nebesa nego v pekël? Kaj sem
se ti pomijal?

Glodej: Čemu si grob z mano? zapeljanim
zapeljivcem? Tako je peti: po svojo črno hero sem
šel, pa sem dobil en sam krompir in se lajšnil...
Bi je bilo, ampak škrob je v senu: ali si ti res
Peter, bistri Peter, greb iz doline Bentflorjanske?

Peter: To je tvoja reč, prijatelj!

Glodej: Pa bodi, kakor praviš! Hudo nam je
dandanašnji; prehudicili so hudica. — I pragnu
več pa ne morem domov. Kaj bi vas vlekel
na niti, kakor učitelj Pustigoj, na dolgi in čvrsti
niti, vse, kolikor vas je v dolini Bentflorjanski;
do žalostne procesije, od nekdaj pričakovane,
nikoli zapeljene?... Kaj en sem spomin
popoten, en sam nedolžen, prijeten, čeder spomin...

Peter: Kaj torej?

Jacinta: Kaj?

Glodej: Težko gre beseda z jepika, pa pojdi!
Kaj bi s teboj, o Peter, če si Peter? Jaz bi bil
sem poslednje čase in moje misli so... esotične.
Zapisi graven se Jacinto!

Peter: Šlan, kavaljer!

Jacinta: Šlan!

(Glodej pobegne skozi vrata.)

Peter (sopihajoč). Tako čudnostna je ta dolina
Bentflorjanska, da je zapeljala v nečistost
glodeja samega!

Jacinta: Ne sprejmi za več, ne odprì mi
več duri! Mislila sem, da je glodej kratkocenen
in zapeljiv; navsezadnje pa je čednost skoraj
lepša od greha!

Peter: Tudi jaz si ogresem kuto! —

Jacinta: Kdo kam? Gledaj, kdo je tam? Nekdo je tam!

(Temne sence v skrin.)

Peter: Jacinta, tvoji slapi in klacni.

Nikar mi ne pameri, če so bebi:

jaz nisem jim ne oče in ne jeroš...

(z močnim glasom.) Hapej! Po vrsti!

(Šlacunar se plah in upognjen prikaže med vrati;
veliko culo z imá na drvetu in jo položi na tla.)

Peter (srečo). Koliko je?

Šlacunar: Če nekaj platna in gide, če nekaj

čipk in žamet, in zate ducat nogavic, in
zanjo dvoje parov solnov —

Peter. In spolna ankaja?

Kacunar. Je tudi praven — o milost, pragna
je že vsa stranna!

Peter. In kaj z denarjem?

Kacunar. Se kile bori credeniki — Gospod,
odredi me! (Se okrene, da bi šel.)

Jacinda. Skoj! Poljubi mi nogo!

Peter. Poljubi! (Kacunar poklekne in ji poljubi nogo.)

Jacinda (vesela). O!

Peter. Na svidenje! (Kacunar odide.)

Peter (zakliče). Naprej! Po vrsti!

(Kacunar pride ves priduljen.)

Peter. Le dalje očka! Kaj prinašate?

Dacar (vsolane blizu duri in izlegne dolgo roko).
Se kile — nato se obessim! (Se okrene.)

Jacinda. Skoj! Poljubi mi nogo!

Peter. Poljubi!

Dacar (pogleda Jacinda ves potolažen). O, kisto že,
od erca rad! (Poljubi.)

Peter. Kanalja!

Jacinda (vesela). O!

Dacar. Vraj nekaj radosti za do neznans
jalo!

Jacinda (pokaže proti oknu, Petru). Glej kam — kdo
gleda v izbo? (Nekdo se je bil nagoil z bradato
glavo skozi okno ter odskočil; z velikim skokom
je dacar pri durih in se prihulil.)

Dacar. Ali je kdo videl k do eramoda?

Peter. Kaj bi drugače ne bila eramoda, kanalja?
(Zakliče.) Naprej, po vrsti!

Župan (pride in ugleda ob durih dacarija). O!

Dacar. O!

Župan. Kaj pa ti tukaj, dacar?

Dacar. Jaj? Pipa mi je ugrabila, pa sem
prišel malo ognja prosit...

Župan. Od kdaj pa kadiš pipo in — kaj kajih
in spolnosti?

Dacar. Kaj je tudi lebi ugrabila, župan?

Peter. Roberi se! (Dacar odide.) Župan,
kako skopi spodoben človek — kaj izbo?

Župan (se odkrije in pokloni). Pozabil sem, ker...
(Ugleda se v Jacinda.)

Peter. Brj' danek na dlan! Mudi se mi!

Se dolga je ura!

Japán (pauzdiťne globoko, podievať z okraje). A! So,
ja nič! neč!

Peter. Kaj? ^{Niz} ^{nevoljni} ^{ne} ^{rec} [?] La pagine na cesti svoj.
~~ljubki~~ mlad, / sin?

Pipar. Kaj sin! Kaj sin! Taj rems takor je!

Peter (Gint). Kaj je? Kako je?

Kater (gub.). Kaj je ...
gub. Ni nisem rekot. Ampak ducat, stečun,
 cerkovnik, volar ... (Vseci ner upogujen)

Poster. Kay?

Peder. Kaj?
Jipar ^(Alah). V... Fao poskusi. Gledje!... "Dolina Bent"
 flarjanska, a Domovina, kako oskrnjeno je
 dvoje lice!

Peter. Ne jokajna, kramljajva pomešno!
(Ostavi prevrnjenim roko v kot.) Ledi, jokavoč!

Japan (sède). Kij se? O, bodi milosten!

Jacinto. Milosten bods!

Japan. Jakvačena, priprošnjica!

Peder. Jacišta bi namreč rada građ! Kaj
prazen in osamljen Balizjev grad - gozdnič?
Ampak straži tam!

Rippon. Ampak strasi kem.

Yacinda. In sches. Sadi? Peter, o Peter,
Sia pojeliva!

Oster. Ti zapovedujes, Jacinda: storjeno je
reč, grad je postavljen, od stoke do kleti
pripravljen, da se pozdravi! — Jutri torej
naredimo pisano in kupčijo; z nošanjem
piti in s pricami!

Jüpan (obremagel). Kaj bi? Kakor ukazuje,
pa storim; kakor Purka, pa sečem! — Bez
si odpuisti in obvaruj se doline šentflorjanske
vsega hudega! (Se okrene.)
ali: (luči sredi izbe).

Jacinta Skoż! Polubi mi tego!

Reiser. Poljubi!

Župan (poklekne). Ojri se stran, dolina
receptarjanska!

penzlarjenka!
Jadrina (vesela). O!
(Zmaj se zgleda silno prestrašen krík - župan
stopi jadrino proti durim.)

Župan. Cigar je bil glas? Jaj meni! (Jzzine.)

Peter. Šop: malo iz luči, Jacinta! Tam
slojis, kakor baklja vse posvetne lepote
in zapeljivosti, izvirek mnogih pravo in p. dražb!
Naprej, po vrsti!

Cerkovnik (pride vlak, sedane med durmiⁱⁿ se sako^{je} odkrije in prikloni). Hvaljen Bog!

Peter. Davek!

Cerkovnik. Tole je, kar je! (Pomoli Pedru cerkveno puščico.)

Peter. Na sta postavi; ampak, kunjo: za en sam slab vinar - cekin!

Cerkovnik (zgrogjen). Nikar!

Peter. Cekin! - Kaj pa od župnika?

Cerkovnik. Je že praven.

Peter. Razdravi ga; in jutri pridem k njemu. Poberi se!

Jacinta. Skoj! Poljubi mi nogo!

Peter. Poljubi!

Cerkovnik. O - liubo! (Poljubi.)

Peter. Hvaljen!

Jacinta (vesela). O!

Cerkovnik. In rokostud - šbedne roke?

Peter. Poberi se! (Cerkovnik odide.)

Peter. Jacinta, ali je dovolj slacinar?

Če se ti zdi, gazvizzam, in sako^{je}

prikaže se procesija velika!

Jacinta. ~~Nikar!~~ ~~Na blato~~ ~~to~~ ~~blatko~~ ~~je~~ ~~ker~~ ~~ni~~ ~~tem~~ ~~vajena~~, ^{pilo in prijetno,} ~~ker~~ ~~ni~~ ~~tem~~ ~~vajena~~, ~~ne~~ ~~bi~~ ~~klicali~~ ~~v~~ ~~prahu~~ ~~in~~ ~~doljisti~~;

~~a~~ ~~stari~~, ~~pišči~~ ~~so~~ ~~in~~ ~~dolgocasi~~

~~in~~ ~~lepega~~ ~~maja~~ ~~ni~~ ~~bilo~~ ~~vmes~~!

ker nisem bila vajena na potu,

na tem bridkostipolnem, težnem potu,

da bi klicali v prahu pred menoj; -

a stari, pišči so in dolgocasi.

in lepega maja ni bilo vmes!

Peter. Zakaj si poželela? Ne poželi in rede jabolko ne bo lesnika!

Jacinta. Ti sem si lep, ti sam si * blag med njimi!

Ugasni svečo, da bo zasijalo

so vroče solnce v srcih naših!

(Duri se burno odpro; v izbo plane razcepan mlad ilovek, ves zasopljien in trudni, očito bolan.)

Popodnik (postoji najprej ves osepel, nato sede^{truden} na rob goge, ki stoji v kotu). Milost, kadar je sle! Zablod je ta kraj!

Peter. Kdo si in kaj bi rad?

Popodnik. Brežen popodnik, ki je zablodil!

Jacinta. Razdravljen namer, bežni popodnik!

Peter. Kdo si blodil?

Popotnik (plane prestrašen). Zaprite okna, ga-
klenite durí! Ves kraj je poln črnih senc in strahov!

Peter (stopi k oknu). Kdo je zunaj?

Debel glas (zunaj). Ali se ni priklabil v do-
kiso Kristof Kobar, tat, konstabandar in
razbojnik?

Jacinda (sklene roke, Lho in plaho). O Peter!
Konec glorijske in ~~svete~~ gradu!

Peter (skoji okno). Kdo se predrzne, da moti
polnočni mir v hiši kristjana in graščaka
Petra? Poberi se pri tej prici, drugače pokličem
gipane in vsi občino na pomagaj!

Debeli glas. O Peter, ne pamerite! Lahko noč!

Peter (zapre okno in zaklene durí; postane
pred popotnikom). Kdo si?

Popotnik. Pravijo, da sem Kristof Kobar,
ampak nikakor in nikoli nisem Kristof Kobar!
Tudi konstabandar nisem, ne razbojnik in ne
rokovnjarič! Komaj tat! - Res ni vika moja
vest, res je obložena s kľazterskimi grehi,
ampak Kristof Kobar nisem in rokovnjarič tudi ne!
Popotnik Peter sem, nadložna sirota - iz
doline Šentflorjanske...

Peter in Jacinda. Kdo?

Popotnik (preplašen). Nikar me ne gonite!
Milosti in kruha!

Jacinda (vzklíkne). Lencen je! (Hitri rešet belga
kruha.)

Peter (stopi tik pred popotnika). Kdo si?

Popotnik. Popotnik Peter iz doline Šentflorjanske.

Peter. Kisi! Odpi obedne nošci naslednjaj
in poslušaj naslanko: Nikoli na evetu se
si ni dobro godilo, ampak če ti je prav: zdaj
ti je paradiz odprt. Topel kram boš imel -

Popotnik (zagrizne v kruh, ki mu ga je dala
Jacinda). Topel kram!

Peter. In mehko posteljo -

Popotnik. Mehko posteljo!

Peter. In kruha zadosti -

Popotnik (prikne na kolena). O dobrotnik!

Peter (ampak nikoli in nikjer in nikomur
ne razgledni, da si Peter, sirota iz doline
Šentflorjanske! Tisti hip, ko razgledneš, se
pribijem na križ!

Jacinda. O, Peter!

Popotnik (krepelaje). Čemu... gošped?

Peter. Jaho ker nisi Peter; Peter sem namreč jaz!

Popotnik (skrije obraz v blani). O sirota, še sirota nisi!

Jacinta (hoči). Na vina, ubojec, potolaži se!

Peter (vzdigne špansko steno, da bi predilil izbo). Kontrakt je souj napisan in podpisan; tebi belega krika, meni krščansko ime!

Popotnik (postavi kopalec na tla in omakne na zefo). Truden sem!

(Peter in Jacinta stojita stojita črti izbe in se objameta.)

Jacinta. Vgrani svečo, da bo gasijalo
do vroče solnce v ercih najinih!...

Peter

svojih služabnikov, ki ravajo zaradi tebe
v gnobi in nadlogi! In najbolj se usmili: tega
hisnika, ^{godejca} sramnika, ki sam ne ve, kako živi
in čim! Pekel bo kmalu Deljosiarejši in
nebes in grešnik se bo razločil od svetnika
~~komaj~~ ⁿⁱ po obliki! Nebea pekel, pekel nebea -
razvoj pleše v kolobarnju; in komaj se glodej
zave, je že svetnik; in komaj se svetnik
pokriža, plane v greh... Tako sem prisel, da
bi ukamnil in strah mi sega v srce, da sem
ukamjen!...

(Dacar pride od desne s svojo ženo, subtilno
katisčem.)

Glodej. Tega je bilo najprej treba!

Dacar. Pozdravljeni, gospod Konkordat!

Glodej. Vimeu gospodarja in grasička Petra
vaju pozdravljam. Ali kieri nimata nobene?

Dacarka. Ni je dal Bog.

Dacar. Prav je storil. - Katisoma, gospod
Konkordat: ali bo jela kaj in pila kaj prida?

Glodej. Vsega radosti in preveč!

Dacarka. Pa kje je nevesta in kje kaplan?

Glodej. Vse bo v redu!

Učitelj Sviližoj (pride od desne). Pozdravljeni,
cenjeni Konkordat! Juhvaljnjem se gospodarja
in grasička Petra za prijazno povabilo.
Ampak razložite mi, cenjeni Konkordat:
kako svatba, ko ni bilo poroke?

Glodej. Pozdravljeni, učitelj Sviližoj! Vaše
srce je zmiram polno redeljutnih skrbi
in pokojnih soiskov. Mi pa smo reč le malo
premaknili in preobrnili: za poroko je
zmiram čas, ^{in veselje} za svatbo pa so prilike redke
in ^{drage}!

Učitelj Sviližoj. Pomislu ravnanje!

Dacarka. Če ni brezbojno ravnanje!

Dacar. Jdi in pijace bo radosti!

(Gostje pridajajo; tudi stacunar in
novek sta med njimi in nekaj ženak.)

Glodej. Pozdravljeni!

Gostje. Pozdravljeni, cenjeni Konkordat!

Dacarka. Kako bi šepa - kakor da bi imel
kopito! Kako čudno bi diši!

Dacar. Kako čudno bi diši!

Učitelj (dacarju). Sam ne vem: sežko mi
je pri srcu in zmiram bolj sežko, kakor

da bi čakala nas vseh velika crnoba in
globoka bridkost!... O, črne dni je doživela
dolina šentflarjanska!

Jacar. Kaj bi rekel jaz! Kdo me ^{se} ne pogni,
do dreko kufčano in čemeru?

Jacarika. Počimni, počimni?

Jacar. Zdravi bridkosti, ki jo je doživela
dolina šentflarjanska... Drugače pa je lepo,
da se neha ta žalostna sedmina z veselo
svatbo!

Učitelj. O, da bi se nehala!

Glodej. Jaka tako klaverni, gostje, tako
kiki? Mar svatbo nas je nabil Peter,
gospodar in graščak, ne na črno sedmino!

Jacar (čemeru). Taj smo veseli!

Vsi (plesalci). Taj smo veseli!

(Jupan pride, z njim Jupanja in ekspeditorij
z vitkajecim pracom mu kiti Glodej naprodi.)

Glodej. Gospod Jupan, o gospod Jupan, pozdravljeni!
od srca! Pozdravljeni!

Jupan. Ah da, pozdravljeni!

Glodej. Čimni da vidiš in da pogled, gospod
Jupan? Peti bom nočoj in pili in plesali,
kakor se ob svatbi spodobi!

Jupan. Peti ne znam, ne pijem več, na
stara leta ne plesem!

Glodej. O!

Jupan. Prisel sem, ker sem moral priti!#

Jupan. Prisel sem, ker sem moral priti!#

Jacar (pomežikne). Moral, res, moral!

(Glodej odpre dur in opazje in napravi tuc
na verandi.)

Jupan. Kar molči, si govedalo, do stropa
z grebi obloženo!

Jupanja. Drugim bi očital, ko je sam ves
sajast!

Jacarika. Če je sajast, ga dimnikar ne bo
umiril!

Jacar. Jaz pa vprašam: v kakšnem opiru
sajast? Vprašam, kako da razode^{ne}m, kar
pokrivate z veliko plahoto!

Stacunar. Kaj hoš razodeval, ko si sam
pod plahoto!

Jacar. Ali si čutil moje bedro?

Notar. Ki drha, da bi listi razodeval,
ki je najprej plezal pod odejo! Prvi grešnik

ki bil rav prvi spokornik!

Prvi gost. Reciistnika ~~ti~~ viliš k eldarju?

Drugi gost. Hudič ki se prvi pokrival!

Ekspeditoica. Tisti je bil, ki je hotel gledat pokupljanje; povedal pa ni nič!

Sacar. Cemu pa ste prišli? Ali vas je vabil ali vam je zapovedal? Ali ste prišli zaradi jedi in pijace, ali zaradi ubogljivosti?

Vsi. Molci!

Učitelj Šuligov. Slojte! Slojte, o rodoljubi iz doline šentflorjanske! V teh težkih dneh, ko najina domovina toliko sramoto in toliko bridkost — nikar prepier, ne hudič združ! Edino ljubezni in pripravealnosti nam je breha, da premagamo to veliko izkušnjava, ki nam jo je poslal Bog za grehe nekdanje in pridodanje! Podajte si roke — iz srca črne misli!

Glodej (prikiti z verande, ki je svetla). Gospodje, ljubi moji, gospoda cenjena: brde glasove sem slisal, hude so naše oči!

Vsi. O, nič, nič!

Glodej. Prepier?

Vsi. Ne, ne! Kaj se!

(Glodej odide na levo.)

Učitelj. O, da bi je minila ta sramota! Moje srce je žalostno, smrti željno! Odraž. Bog, odraži to dolino šentflorjansko!

Jupan. Odraži jo!

Vsi. Odraži jo!

(Glodej se vrne; vrata na levi so odprta nastegaj.)

Glodej (s slovesnimi koraki, s slovesno gesto, s hroščim glasom). Mir! Razvestite se — raz, vestite se v spalir! (Razvesti se postopni in tihi v dolg spalir v opadju.)

Glodej. In kadar se prikazeta, poklicite od srca: slava njemu, čast Jacinti!

(Sacarju tiho.) Kako?

Sacar (tiho in ~~gle~~ čemeru). Slava njemu, čast Jacinti! (V dvorih na levi se prikazeta Peter in Jacinta. Peter se je predil, rdeč je in pelo ~~opodoba~~ slovesno oblecen. Jacinta je oblecena v svetlo preprosto ~~stano~~ haljo, preprosta je s srebrnim

pasom; dolg plavč svetlomoder barve ji visi od ramen in je pod vratom s srebrno zapono pritrjen; v lasih, na silnik spletenih, ima buheroze, ki diše do galericije; vlečno plavica nese popodnik, ki ima predelj frak in zadovoljen obraz.)

Vsi. Slava njemu, čast Jacinti!

(Peter in Jacinta gresta z veliko glorijsko mimo vsa spalnica, ki stoji globoko pridolžen; ko se vrne do vrste lozane, postane.)

Peter. Razdavišeni!

Jacinta. Razdavišeni! (Spalir se še globlje prikloni.)

Peter (razpustre obehve roke). Režinbi moji svetje! Srce se mi smeje, oko se mi rosi, ko nas vidim vse, kakor ede, pred seboj! Vso dolino Bentflorjansko, od iphoda, do yrhoda, vse njene splošne in posebne čednosti!... Kje je kralj, ki je ogledoval na dlan svoje kraljestvo? Kje redatelj, ki je z enim svojim pogledom objel domovino? In ki jo je z enim svojim pogledom spoznal? O, bogat blagoslov me je oblagodaril! Jacinta, pozdravi jih!...

(Razdavišinka po vrsti.)

Peter (jippan). Gospod Jippan! Konec vseh bridkosti, konec vseh pamer! Bodiva kakor brat in brat, kakor redatelj in redatelj! Javno bodi nobi nad nama! (Objame ga.)

Jippan. Bodi!

Jacinta (ki ji je jippan poljubil roko). Razdavišeni!

Peter (dacarjin). O, dacar, vseh čednost pacitok! Skoro sem se mislil, da boš krohotaje vsel pod miho moje povabilo. Ampak tvoje srce je blago in vseobzirno... (~~Jippanji~~)

Jacinta. Razdavišeni!

Dacar. O, bisto je! (Poljubi Jacinto roko.)

Dacar. Kam pa si gledal?

Dacar. Nikamor.

Peter (jippanji). O milostiva! O bokrca!

Jippan. Kaj?

Peter (dacarki). Razdavišeni! O ta lepota - dacar, kje, odkod?

Dacar. O, saj ni res!

Peter. Pa naj ne bo! - In glaj, ničelz. Sviližoj, ne pameri, le najdravin sebe, ne pameri, le najdravin tako pravo! Ti dišeci cvet, ti čednost doline Bentflorjanske!

pa kam bom jaz, kadar se odpelješ s to lepo gospo Jacinto? Jej meni v samoti!

Peter. Eni, popotnik, slovesno besedo: v bistem trenutku, ko se odpeljem s to lepo gospo Jacinto, bo tvoj ta grad in svoja vsa dolina šentflorjanska!

Popotnik (se zgrudi na kolena). O gospod!

Peter. Vstani! Narejeno je in potrjeno! Ampak pomni: gospodar ne joka in ne kleči! Ob prvi mladinski besedi boš popotnik kakor si bil in celo daceš to svoj gospod!

(Cerkovnik pride priključen od desne.)

Peter. Raztrgaljen! - Tako pozno, cerkovnik tako pozno, pobožno doline šentflorjanske? Kje pa je župnik, kaj menca?

Cerkovnik. Prizanesite! Obolel je.

Peter. Kako obolel? Kako se je predržal, da je obolel?

Cerkovnik. Od žalosti in od sramu.

Peter. Pa mi budi milost ob tej veseli uri! Kadar se poverneš, reci, da nič ne pameim! (Izlegne roko.) Na verandi je pohujšanje! (Cerkovnik odide na verando.)

Na stražo, sestra! (Odide pa cerkovnikom na verando; tam gvenket kogarce, smeh in glasen razgovor.)

Popotnik. Ves grad in vsa dolina šentflorjanska!... Glej, zdaj bi rajši romal! (Gre proti durim na levi.)

Glodej (z verande). Popotnik!

Popotnik (odmakne z obema rokama). Nič! S seboj ne govorim, prepovedano je!

Glodej. Tak pameb! Evo semo besedo! Ali si, ali nisi?

Popotnik (odmakne). Nisem!

Glodej. Poslušaj, v imenu glodeja! - Jste se mi prauzujil - čemu se je prauzujil? Glas iz grla, glodej ukazuje!

(Peter z verande.)

Peter. Kaj bepeš, gospodar, kaj čepiš? Na stražo! (Popotnik izgine na levo.) O, prijatelj moj ljubi podzemski, cenjeni moj konkordant - za trbotom mi delaš kupčije? Kaj je porabljen najin konkordant?

Glodej. Ne pamei! Vprašal sem ga -

Peter. O vremenu! - Meni pa se zdi, ljubi moj konkordant, da mi že nekoliko prečeta

svoja družba! Kako je bilo zmenjeno in
zapisano? Položim ti pod nože to dolino
Bentflorjansko, vso pokrajino, kakor je —
pa mir besedi! Ti si pa siben, spletaš se
mi okoli nog, krmežljiva, kapikouga neza-
upnost, da se te drugače ne bom iznebil,
kakor z bicem! — Kaj si lagil za tistim
siromakom, pa nebožljencem, ki ti ničesar
steril ni?

Glodej. Kaj misem lagil za njim! — Pa le
pravice bodi in reci, če mi res, da me slepariš
kakor bebec!

Peter. Če si bebec, kaj ti ne ne splepariš?
Ne bil bi greh! — In kaj me briga? Kaj izprašuje?
Če se je zgodila krivica, jo sam razoden in
jo sam kaznuj, svoja stvar je! — Lepa reč:
glodej moléduje za dobroto in milost!

Glodej. Kic ne molédujem! Pa kako se je
zgodilo, da sem nenadoma slepec, ko sem
bil gospodar? Da sem ukrajen, ko sem
bil slepar?

Peter. Slepar?

Glodej. Ne slepar! Jalebalo se mi je! — Siroka
iz doline Bentflorjanske je podpisala —

Peter. Je podpisala!

Glodej. Da privleče na vrvi to dolino
Bentflorjansko —

Peter. Da jo privleče!

Glodej. In samo sebe najpoprej! — Mi pa
nismo ne pogledali in ne premislili ...
razoden, Peter, in prisepi: ali si ti siroka
iz doline Bentflorjanske, ali nisi? Ali smo
te redili po zaslužanju, ali poastonj?

Peter. Redili?

Glodej. Ne očitam — ampak v kontraktu
je bilo prijetno žinjenje!

Peter. Kaj? To žinjenje, da je bilo pri-
jetno? Med bebec me pahneš in gresnike —
pa lepo žinjenje?

Glodej (preplašen). In grad?

Peter. Le povrni se, glodej, s smradom
svojim, odkoder si prišel! Poznal sem
lepo žinjenje, predno sva napisala kontrakt;
— kolikoli sem boljše spal nego v gradu,
boljše za plodom nego na postelji! — Pekel

je čedalje bolj dolgočasen in beabit; zaprišem
se nebesom!

Glodej: Jmerjal si, ampak odgovoril nisi:
kdo si?

Peter: Ker si tolik siromak, ti obljubim:
se nočoj me boš spopnal!

Glodej (pomisli). Strah me je in sram! —

Jacinda (v plašč zavita, z verande). Kje si?
Poljubi me, da mi bo vroče! Hladno je že
zunaj in pijani so; in tudi jaz sem pijana!

Peter: Služi, služi, služi gostom! (Glodej
na verando.)

Jacinda: Res, pijana sem, vse luči so
v mojih očeh!

Peter: Vse svetle luči, vidim jih!

Jacinda: In rada bi, Peter, rada bi ... rada
bi se zdaj vozila z jaderinim jaderinim vozom
preko široke široke ravni ... in nebo' bi
sijalo visoko visoko ... in prepele bi padale ...
padale v moje naročje!...

Peter: Jovila bova, ljubica, se bo' noč
in se bo' mo po široki ravni,
čez hribe in doline in vode.
Četvero vrancer je napreženih.

Jacinda: Pozdriva! — Strazi, spala bi in v spanju
plesala ... Ali je pa obadva
prostora? ... Rada bi mehko ležala
in gledala v nebo' in v bele prepele,
ki bi mi gorke padale v naročje.
Z levico bi držala ti desnico,
z desnico pa bi te objemala.

Peter: Trenoket se ... koleno ob kolenu
in roka v roki, srce do srca!...

Jacar (prite z verande pijan, s koparcem v roki).

Pa pakaj, gospa Jacinda, pa pakaj odhod?

Jacerka (za njim). Tega nikar ne! Tega nikoli
ne! Pod njenim stolom je sedel in je žvižgal
in mižal in si je mislil bogve kaj!

Jipani (z verande). Gospa Jacinda, kod in
kam? Vsa srca so stopljena!

Jipanja (za njim). Tega pa ne! Nikoli ne!
Na stara leta pleše!

Štaccmar (z verande). Gospa Jacinda, kam in
kod? Če srce moje z vami!

Štaccanarka. Ja to besedo se boš poslušal sedem dni ~~po vstani~~ in sedem noči!

(Vsi gostje se povrnejo.)

Peter. Hlapec, kričnik, spoznaj svoj posel!

Flodej. Razgrajeno je!

Peter (gostom). Hladno je že na verandi, mesec je že vstal. Svatje ljubi, izpijimo v izbi poslednji kozarec, poplavimo se po slednjikrat!

Vsi. Poslednjikrat?

Peter. Ker pozna je noč! (Svatje sedajo.) In ker je noč pozna, bodimo veseli! Odpuščimo, kar je odpuščanja vredno, popravimo, kar je vredno popravljanja. In pijmo! (Vzdigne kozarec.)

Vsi (vzdignejo kozarce). Jjim in nevesti!

Peter. Tudi meni je blago ob tej uri, Jacinda: romar je zadikal cesto! Zaplesi, Jacinda!

Jacinda (urje plaso pred Peter). Jvezde bi padle name, jaz bi plavala k vajim!

Peter (Flodeju). Gosli!

Flodej (~~pozna~~ vzame gosli, ki mu jih da služabnik). Bonifaj me, kakor se ti godi; prisel bo čas!

(Flodej igra ^{burno} na gosli, Jacinda pleše.)

(Ko Dopleše Jacinda:)

Juparja (jupar). Kaj si rekel?

Jupar. Vajim! (Izpije kozarec.)

Saccarka (daccija). Kam si gledal?

Saccar. V kozarec! (Izpije.)

Štaccanarka. Kaj si bral?

Štaccar. Od žaje. (Izpije.)

Ekepeditorica. Ali se nam je kolcarlo, gospod učitelj Sviližoj?

Učitelj. Od bridkosti in premišljevanja. (Pije.)

Jacinda (sede na nizko klopio, glavo položi na roke). Spala bi... v jarknem vozu pod gvezdam bi spala!

(Vsi pijo in so že pabrdli v obraj.)

Saccar (poje nečedno). Ljubca moja, kaj si takaj, da ti je veka noč prekratka...

Učitelj (vstane). Gospoda! Svatje! Rodoljubi!

Mislili smo - plati, malodušni! - da je prišlo pohujšanje v dolino šentflorjansko! In glejte,

kezajte se, odprle soči nastepaj: saj ni prišlo
pohujšanje, prišla je lepota in veselo
spoznanje! Ni nam pokopal srca na
dlani, komaj da je prestopil prag — tako
delajo hinavci in razbojniki. Počasi le
smo ga spoznavali, po mnogih bridkostih
in izkušnjih smo ga spoznali! Jdaj, ko
ji pred nami velik in svetel, ga prosimo
odpuščanja za vse ~~to~~ svoji hude misli in
tajne skrivke! — Glejte in občudujte kajja
pota: na tako čuden način nam je bil
poslan in razodel radoljub, ki je po vseh
svojih mnogostevilnih čednostih in last-
nostih ustvarjen za našega radnika in
prorokarstva! Pregledali smo, odkrile
so nam nenadoma vse njegove pasture za
našo znanost in umetnost, za literaturo
in politiko, kakor tudi za napredok
na gospodarskem polju —

Gledaj. Na gospodarskem polju — to je res!

Uvidelj. In za domovino sploh! Posebno
pa se moram poudarjati, da je graščak
Peter, naš nadore pasturini radoljub,
navdušen za narodno slovo in za vse druge
svetlinje, ker da nam je tudi v tem spisu
upplel in luc! — O svatje! Kaj pa bi rekel
o prečudenju nevesti njegovi, o prelepi
gospici Jacinti, o tej devici brez primere?
Jepik, miruj; molči, beseda! — Svatje: ~~##~~
vse hude misli pod pepel in prah, plohota
sumaje v bežni reber! Poklonimo se jima,
nevesti in ženinu!

(Vzdignejo, kričajo, piho.)

Peter. Zakvalim te, učitelj sviligoj, za
prelepe besede, vse nas pakvalim, svatje
in radoljubi, za tako ljubezni! Toder
glejte, pozna je že noč in kljub bekljnim
in besencem sijejo že zvezde — ta veseli
kram. Mudi se nam na veličastno pot,
na cesto vristanja in vseh sladkosti.
Vi pa se radujte, kakor se svatom spodobi:
moj dom je naš dom!

Dacor. Tisto je že res: moj dom je
naš dom ... naši grehi so ga segidali!

Vsi. Molči, sava!

Popotnik (plane od leve). Postava se giblje, svetilka ob bedru!

Peter (oprne Jacinto).

Na vrag, Jacinto! Po Piroki ravni: čez krike in doline in vode!

Jacinto. Z levico ~~bo~~ Li bom stiskala desnico, z desnico pa se bom objemala!

(Peter in Jacinto na verando; od zunaj se čuje bis voznikov in jahanje konj; vrag odhoda.)

Glodej. Kam?

Vsi (v nenadnem strahu). Kam?

Glodej. Ki bil!

Vsi. Kdo je bil?

(Duri na desni se naseljavaj odpro; v dvorano stopi debel človek, visokemu policistu podobek, srbijo ob steni, svetilko v roki.)

Debeli človek. V imenu postave upravljam, če se ne skriva tad Kristof Kobar, tat, ^{umetnik} kontribander in razbojnik?

Vsi (molče okameneli).

Debeli človek. Kdo izmed vas, upravljam, je Kristof Kobar, tat, ^{umetnik} kontribander in razbojnik, ki se je priklabil v dolino šentflorjanske, da jo pohujša?

(Vsi; debeli človek tudi, se opri na popotnika.)

Popotnik (nes ubog in klavern). Kako bom umetnik, kerko bom razbojnik? Pirota sem iz doline šentflorjanske; Mojzes, pod urbo skrit.

Vsi (v grozi). Kdo?

Popotnik. Nikar me ne tepite! Kristof Kobar se je odpeljal z nevesto.

Glodej. Hladica samega je uknil! (Plane skokoma na verando in izzvine smrdiš.)

Vsi (pokrčeni od groze).

Dacar (proti popotniku). Samo tale spetka je kriva, da seva jokava!

Popotnik. Saj nisem kriv, saj grem na pot! (Pheži na verando.)

Vsi. Samo ta je kriv!

Župan. Stojte, rodoljubi iz doline šentflorjanske! Ne prenačljite se; po slušajte resno besedo! — Veliko pohujšanje je prišlo v dolino šentflorjansko, velika sramota je prišla nadnjo! Glodej sam je prisel med nas in se je izdal za

krščanskega človeka, z njim pa je prišel naj-
večji razbojnik današnjih časov, imenitu-
Krištof Kobar. Ampak vse ~~se~~ to ni pomagalo
nič, neomajana in neomajna je ostala
ednost doline šentflorjanske!

Dacar. Resnično!

Župan. Pri sebi, dacar, ni bilo kaj omajati!-
Dvesta in neoskrnjena je naša rodoljubnost
in taka ostane na vekovaj. Sramota
oblita in gasnehom našim sta pobegnili
glodej in razbojnik, je pobegnil za njima
sudi tisti rečik, široka imenovan! Mi pa
ostanemo - gurgorale na bojnem polju;
čisto vzhod nad nami ^{bander} doline
šentflorjanske. In pod tem bandom
zapojmo, pohijsanja vkljub!..

Vai (se vstopijo v vrsto in zapojejo solsko pesem).

Alojzi aveti, svet mladosti,
izgled prelepi nam si ti;
poslušno parno nauk svetosti,
pobojno se ga miš' uči...

Kobar